

КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА

від 16 листопада 2002 р. N 1788

Київ

**Про затвердження Порядку і правил проведення
обов'язкового страхування цивільної відповідальності
суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути
заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної
небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та
об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до
аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного
характеру**

Відповідно до пункту 14 частини першої статті 7 Закону України "Про страхування" Кабінет Міністрів України **ПОСТАНОВЛЯЄ**:

1. Затвердити Порядок і правила проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру (додаються).
2. Міністерствам, іншим центральним органам виконавчої влади привести у тримісячний термін свої нормативно-правові акти у відповідність із цією постановою.

Прем'єр-міністр України

А. КІНАХ

ЗАТВЕРДЖЕНО

постановою Кабінету Міністрів України

від 16 листопада 2002 р. N 1788

ПОРЯДОК І ПРАВИЛА

проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру

1. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру (далі - об'єкти підвищеної небезпеки), проводиться з метою забезпечення відшкодування шкоди, заподіяної життю, здоров'ю та майну третіх осіб, у тому числі довкіллю (природним ресурсам, територіям та об'єктам природно-заповідного фонду), внаслідок пожеж та/або аварій на об'єктах підвищеної небезпеки, перелік груп яких наведено у додатку 1.

2. У цих Порядку і правилах терміни та поняття застосовуються у значеннях, наведених у Законах України "Про об'єкти підвищеної небезпеки" і "Про страхування".

3. Суб'єктами обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки (далі - обов'язкове страхування), є страхувальники, страховики і треті особи, яким внаслідок пожеж та/або аварій на об'єктах підвищеної небезпеки заподіяна пряма шкода.

Страхувальники - суб'єкти господарювання, яким об'єкти підвищеної небезпеки належать на праві власності, повного господарського відання або оперативного управління чи які користуються або володіють об'єктами підвищеної небезпеки.

Страховики - юридичні особи - резиденти України, які отримали в установленому порядку ліцензію на проведення обов'язкового страхування.

Треті особи - фізичні та юридичні особи, яким може бути заподіяна або заподіяна пряма шкода внаслідок пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки, крім осіб, які знаходилися в трудових відносинах із страхувальником, а також тих, які несанкціоновано або під час виконання службових обов'язків перебували на об'єкті підвищеної небезпеки.

Пожежовибухонебезпечний об'єкт - об'єкт, на якому використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються або транспортуються одна чи кілька пожежовибухонебезпечних чи пожежонебезпечних речовин і матеріалів у кількості, що є підставою для віднесення його до будівлі, споруди та приміщення до відповідних категорій, встановлених нормативними актами.

Аварія на об'єкті підвищеної небезпеки - небезпечна подія техногенного характеру (наднормативний викид небезпечних речовин, пожежі, вибух тощо), яка виникла під час експлуатації об'єкта підвищеної небезпеки і призвела до некерованих змін його стану, загибелі людей чи тимчасової або незворотної втрати працездатності чи здоров'я людини, заподіяння шкоди довкіллю.

Аварія санітарно-епідеміологічного характеру - аварія, внаслідок якої стався неконтрольований викид чи скид у середовище життєдіяльності людини хімічних, біологічних (бактеріологічних) сполук, що спричинило загибель людей або призвело чи може призвести до шкідливого впливу на здоров'я людини, а також до проведення лікувально-профілактичних та реабілітаційних заходів серед населення чи до негативних наслідків для середовища життєдіяльності людини.

4. Об'єктом обов'язкового страхування за цими Порядком і правилами є майнові інтереси страхувальника, що не суперечать законодавству, пов'язані з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним прямої шкоди третім особам внаслідок пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки.

5. Страховим випадком вважається заподіяння прямої шкоди третім особам внаслідок пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки під час дії договору обов'язкового страхування, внаслідок чого виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхового відшкодування.

Усі претензії та позови, пред'явлені третіми особами стосовно відшкодування шкоди, спричиненої однією подією, вважаються пред'явленими щодо одного страхового випадку.

Відшкодуванню підлягає пряма шкода, заподіяна внаслідок пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки життю, здоров'ю та майну третіх осіб, яке на момент настання страхового випадку перебувало у їх володінні чи користуванні, включаючи природні ресурси, території та об'єкти природно-заповідного фонду.

6. Страхова сума визначається за кожним конкретним об'єктом підвищеної небезпеки відповідно до категорії небезпеки, встановленої у додатку 1, і дорівнює:

для групи об'єктів 1 категорії небезпеки - 200000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на момент обчислення страхової суми;

для груп об'єктів 2 категорії небезпеки - 70000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на момент обчислення страхової суми;

для груп об'єктів 3 категорії небезпеки - 45000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян на момент обчислення страхової суми.

Страхові виплати проводяться у такому розмірі:

1) на відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю третіх осіб внаслідок настання страхового випадку, - 50 відсотків страхової суми, у тому числі на одну особу страхова виплата встановлюється:

у разі виплати страхового відшкодування спадкоємцям третьої особи, яка загинула (померла), - 500 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

у разі встановлення третій особі I, II і III групи інвалідності - відповідно 450, 375 і 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян;

за кожний день непрацездатності третьої особи - один неоподатковуваний мінімум доходів громадян, але не більш як 250 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за весь час втрати працездатності;

2) на відшкодування шкоди, заподіяної природним ресурсам, територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, - 30 відсотків страхової суми;

3) на відшкодування шкоди, заподіяної майну третіх осіб, - 20 відсотків страхової суми.

7. Розмір максимального страхового тарифу у відсотках страхової суми на 12 місяців визначається залежно від категорії небезпеки об'єкта підвищеної небезпеки і становить:

для груп об'єктів 1 категорії небезпеки - 1,5 відсотка;

для груп об'єктів 2 категорії небезпеки - 0,6 відсотка;

для груп об'єктів 3 категорії небезпеки - 0,4 відсотка.

8. Термін внесення страхового платежу визначається договором обов'язкового страхування.

9. Договір обов'язкового страхування укладається відповідно до типового договору, наведеного у додатку 2.

10. У разі настання страхового випадку під час дії договору обов'язкового страхування страхувальник повинен протягом двох робочих днів з дати його настання письмово повідомити страховика про настання страхового випадку, його характер, попередньо встановлені причини, розмір шкоди та вжиті заходи для зменшення збитків.

11. Для отримання страхового відшкодування страхувальник подає страховику оригінали або нотаріально засвідчені копії таких документів:

заяву про виплату страхового відшкодування;

висновки відповідної експертизи про характер пожежі та/або аварії і розмір заподіяної шкоди;

рішення суду про стягнення із страхувальника на користь третьої особи або підтверджувальні документи страхувальника та третьої особи про врегулювання питання за участю страховика про розмір шкоди, заподіяної внаслідок настання страхового випадку, без звернення до суду.

За вимогою страховика страхувальник повинен подати оригінали або нотаріально засвідчені копії:

документів, що підтверджують ступінь виконання вимог експертного висновку про стан об'єкта до моменту пожежі та/або аварії;

акта або інших документів про пожежу та/або аварію на об'єкті підвищеної небезпеки, складені органами (комісією), що здійснюють державний нагляд і контроль у відповідній сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

договору обов'язкового страхування;

платіжного документа, що підтверджує сплату страхових внесків.

12. Страховик не пізніше ніж протягом 14 робочих днів з дати отримання всіх необхідних документів приймає рішення про виплату страхового відшкодування або про відмову у його виплаті. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування страховик

у триденний термін з дати його прийняття письмово повідомляє страхувальника та/або третю особу про прийняте рішення з обґрунтуванням причин відмови. У разі прийняття рішення про виплату страхового відшкодування страховик не пізніше ніж протягом 14 робочих днів з дати отримання документів, зазначених у пункті 11 цих Порядку і правил, складає страховий акт і не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дати його складення виплачує страхове відшкодування.

13. Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування у випадках, передбачених статтею 26 Закону України "Про страхування", а також у разі:

коли шкоду, заподіяну внаслідок стихійного лиха, неможливо було передбачити;

коли страховий випадок стався внаслідок воєнних дій, масових заворушень, порушень громадського порядку, терористичного акту.

14. Страховик і страхувальник для з'ясування причин настання страхового випадку та визначення розміру шкоди мають право залучати за свій рахунок аварійного комісара.

15. Наявність у страхувальників договорів обов'язкового страхування перевіряється під час проведення планових перевірок об'єктів підвищеної небезпеки центральними органами виконавчої влади, які згідно із законодавством мають повноваження на державний нагляд та контроль у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, та уповноваженими ними організаціями.

ПЕРЕЛІК

груп об'єктів підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру, за категорією небезпеки

Групи об'єктів підвищеної небезпеки	Категорія небезпеки
Об'єкти, на яких можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, у тому числі пожежовибухонебезпечні, в кількості, що дорівнює чи перевищує норматив граничної маси для об'єкта 1 класу, визначеного відповідно до Порядку ідентифікації та обліку об'єктів підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 11 липня 2002 р. N 956 (далі - Порядок) Гідротехнічні споруди 1, 2 і 3 класу (таблиця 1) Хвостосховища, шламонакопичувачі, накопичувачі токсичних відходів (таблиця 2)	1
Об'єкти, на яких можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, у тому числі пожежовибухонебезпечні, в кількості, що дорівнює чи перевищує норматив граничної маси для об'єкта 2 класу, але не більше ніж норматив граничної маси для об'єкта 1 класу, визначеного відповідно до Порядку Гідротехнічні споруди 4 класу (таблиця 1)	2
Об'єкти, на яких можуть використовуватися або виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, у тому числі пожежовибухонебезпечні і пожежонебезпечні, в кількості, що становить 2 і більше відсотки нормативу граничної маси для об'єкта 1 класу, але не більше ніж норматив граничної маси для об'єкта 2 класу, визначеного відповідно до Порядку	3

КЛАСИ основних гідротехнічних споруд

Тип гідротехнічних споруд (Сніп 2.06.01-86)	Тип грунтової основи	Клас гідротехнічної споруди залежно від її висоти (або глибини)			
		1	2	3	4
Греблі з ґрунтових матеріалів	А	понад 100	70 - 100	25 - 70	менш як 25
	Б	75	35 - 75	15 - 35	15
	В	50	25 - 50	15 - 25	15
Греблі бетонні та залізобетонні, підводні конструкції будівель гідроелектростанцій, судноплавні шлюзи, суднопідйомники та інші споруди, які беруть участь у створенні напірного фронту	А	понад 100	60 - 100	25 - 60	менш як 25
	Б	50	25 - 50	10 - 25	10
	В	25	20 - 25	10 - 20	10
Підпірні стіни	А	понад 40	25 - 40	15 - 25	менш як 15
	Б	30	20 - 30	12 - 20	12
	В	25	18 - 25	10 - 18	10
Морські причальні споруди основного призначення (вантажні, пасажирські, суднобудівні, судноремонтні тощо)	А Б В	понад 25	20 - 25	менш як 20	
Морські внутрішньопортові захисні споруди, берегові укріплення пасивного захисту, струмененапрямні і намулозатримувальні греблі та інші	А Б В		понад 15	15 і менше	
Захисні споруди (моли, хвилеломи і дамби), льодозахисні споруди	А Б В	понад 25	5 - 25	менш як 5	
Сухі наливні доки, наливні док-камери	А Б В		понад 15	15 і менше	
Стаціонарні бурові платформи на шельфі для добування нафти і газу, естакади у відкритому морі, штучні острови	А Б В	понад 25	25 і менше		

Примітки: 1. Ґрунтова основа: А - скельна, Б - піщана, В - глиниста, водонасичена в пластичному стані.

2. Типи гідротехнічної споруди та ґрунтової основи визначаються відповідно до технічної документації.

КЛАСИ
хвостосховищ і шламонакопичувачів, накопичувачів токсичних відходів

Клас сховища	Місткість сховища, млн. куб. метрів	Вихід відходів, тонн/добу	Висота греблі або захисної дамби, метрів	Ступінь відповідальності споруд залежно від наслідків порушення їх експлуатації (згідно з ГОСТ 27751-88)
I	більш як 100	більш як 10000	більш як 50	особливо відповідальні, пожежа та/або аварія на яких зумовлює катастрофічні наслідки для населених пунктів і підприємств, а також отруєння, забруднення водоймищ і водостоків питного призначення
II	від 50 до 100	від 5000 до 10000	- " -	особливо відповідальні, пожежа та/або аварія яких не зумовлює катастрофічних наслідків для населених пунктів і підприємств, можливе затоплення сільськогосподарських угідь, отруєння і забруднення водоймищ, які мають народногосподарське значення
III	від 10 до 50	від 3000 до 5000	від 20 до 50	відповідальні, пожежа та/або аварія на яких не може викликати значних наслідків для населених пунктів і підприємств, можливе затоплення місцевості, яка не має народногосподарського значення

Зразок

ТИПОВИЙ ДОГОВІР
обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів
господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на
об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та
об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій
екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру

_____ " ____ " _____ 200_ р.
(місце укладення договору)

Страховик _____
(повне найменування, прізвище, ім'я, по батькові керівника, його повноваження, серія, номер і термін дії ліцензії)

_____ ,

з одного боку, та страхувальник _____
(повне найменування, прізвище, ім'я, по батькові керівника, його повноваження)

_____ ,

з другого боку, уклали цей договір про нижченаведене:

1. Предмет договору

Страховик відповідно до Порядку і правил проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яка може бути заподіяна пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварій екологічного і санітарно-епідеміологічного характеру, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2002 р. N 1788 (далі - Порядок і правила), проводить страхування цивільної відповідальності страхувальника за шкоду, заподіяну третім особам, в межах, у терміни і на умовах цього договору.

2. Об'єкти страхування

2.1. Об'єктами страхування згідно з Порядком і правилами є майнові інтереси страхувальника, що не суперечать законодавству, пов'язані з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним прямої шкоди третім особам внаслідок пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки.

2.2. Назва об'єкта підвищеної небезпеки _____
_____ ,

який має категорію небезпеки _____, встановлену відповідно до Порядку і правил.

2.3. Найменування та хімічна назва небезпечної речовини _____

2.4. Клас, підклас небезпечної речовини _____
(порядковий номер виробу або речовини)

згідно з прийнятою ООН системою)

2.5. Кількість небезпечної речовини на об'єкті підвищеної небезпеки _____
тонн.

3. Страхова сума, страховий тариф і страховий платіж

3.1. Страхова сума _____ гривень, у тому числі:

а) за шкоду, заподіяну життю та здоров'ю третіх осіб, _____ гривень;

б) за шкоду, заподіяну природним ресурсам, територіям та об'єктам природно-заповідного фонду, _____ гривень;

в) за шкоду, заподіяну майну третіх осіб, _____ гривень.

3.2. Страховий тариф _____

3.3. Страховий платіж _____

Термін внесення страхового платежу:

перший /чи одноразовий/ платіж у розмірі _____ гривень підлягає внесенню до
"___" _____ 200_ року;

другий платіж у розмірі _____ гривень підлягає внесенню до "___"
_____ 200_ року.

3.4. Франшиза _____

(обчислюється із страхової суми під час відшкодування шкоди, заподіяної третім особам, але не більш як 1 відсоток страхової суми, і не може поширюватися на страхову виплату за шкоду, заподіяну життю і здоров'ю третіх осіб).

4. Права та обов'язки сторін

4.1. Страхувальник зобов'язується:

вживати всіх необхідних заходів для запобігання випадкам заподіяння шкоди життю, здоров'ю фізичних осіб і майну фізичних та юридичних осіб, у тому числі природним ресурсам, територіям та об'єктам природно-заповідного фонду;

у разі настання пожежі та/або аварії на об'єкті підвищеної небезпеки під час дії договору обов'язкового страхування негайно повідомити про це територіальні органи МНС і Державного департаменту пожежної безпеки та виконувати всі їх розпорядження щодо складення акта або іншого документа для реєстрації події;

у разі настання страхового випадку протягом двох робочих днів з дати його настання письмово повідомити про це страховика та сприяти йому в розслідуванні цього випадку, а також повідомити про всі події, які можуть стати підставою для пред'явлення претензій чи подання позову до суду щодо відшкодування шкоди, заподіяної фізичній та юридичній особі, природним ресурсам, територіям та об'єктам природно-заповідного фонду;

перераховувати на розрахунковий рахунок страховика страховий платіж у розмірі, передбаченому пунктом 3.3 цього договору.

4.2. Страховик зобов'язується після одержання документів, які підтверджують настання цивільної відповідальності страхувальника перед третьою особою, виплатити страхувальнику (потерпілій особі) страхове відшкодування протягом трьох робочих днів з дати оформлення страхового акта.

4.3. Страхувальник має право:

отримати страхове відшкодування у разі настання страхового випадку згідно з умовами цього договору;

оскаржити відмову страховика у виплаті страхового відшкодування в судовому порядку.

4.4. Страховик має право брати участь у розгляді справи в суді про стягнення із страхувальника шкоди, заподіяної третім особам.

5. Порядок здійснення страхового відшкодування

5.1. Для отримання страхового відшкодування страхувальник зобов'язаний надати страховику оригінали або нотаріально засвідчені копії таких документів:

заяву про виплату страхового відшкодування;

висновок відповідної експертизи про характер пожежі та/або аварії і розмір заподіяної шкоди;

рішення суду про стягнення із страхувальника на користь третьої особи або підтверджувальні документи страхувальника та третьої особи про врегулювання питання за участю страховика про розмір шкоди, заподіяної внаслідок настання страхового випадку без звернення до суду.

За вимогою страховика страхувальник повинен подати йому оригінали або нотаріально засвідчені копії:

документів, що підтверджують ступінь виконання вимог експертного висновку про стан об'єкта до моменту пожежі та/або аварії;

акта або інших документів про пожежу та/або аварію на об'єкті підвищеної небезпеки, складені органами (комісією), що здійснюють державний нагляд і контроль у відповідній сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки;

договору обов'язкового страхування;

платіжного документа, що підтверджує сплату страхових внесків.

5.2. Страховик не пізніше ніж протягом 14 робочих днів з дати отримання всіх необхідних документів приймає рішення про виплату страхового відшкодування або про відмову у його виплаті. У разі прийняття рішення про відмову у виплаті страхового відшкодування страховик у триденний термін з дати його прийняття письмово повідомляє страхувальника та/або третю особу про прийняте рішення з обґрунтуванням причин відмови. У разі прийняття рішення про виплату страхового відшкодування страховик не пізніше ніж протягом 14 робочих днів з дати отримання документів, зазначених у пункті 5.1 цього договору, складає страховий акт і не пізніше ніж протягом трьох робочих днів з дати його складення виплачує страхове відшкодування.

5.3. У разі виплати страхового відшкодування договір діє до кінця терміну, визначеного пунктом 8.2 цього договору. При цьому страхова сума становить різницю між страховою сумою, визначеною цим договором, та виплаченим страховим відшкодуванням.

5.4. Сума страхового відшкодування за один або кілька страхових випадків не може перевищувати страхової суми, визначеної цим договором. Якщо страхове відшкодування виплачено в повному розмірі страхової суми, дія цього договору припиняється і страхувальник повинен поновити договір.

5.5. Страховик має право відмовити у виплаті страхового відшкодування у випадках, передбачених статтею 26 Закону України "Про страхування", а також у разі:

коли шкоду, заподіяну внаслідок стихійного лиха, неможливо було передбачити;

коли страховий випадок стався внаслідок воєнних дій, масових заворушень, порушень громадського порядку, терористичного акту.

6. Відповідальність сторін та порядок розв'язання спорів

6.1. У разі невиконання або неналежного виконання зобов'язань за цим договором сторони несуть відповідальність згідно із законодавством.

6.2. За несвоєчасне здійснення страхового відшкодування в терміни, передбачені пунктом 5.2 цього договору, страховик сплачує пеню в розмірі _____ за кожний день прострочення, але не більше ніж подвійна облікова ставка Національного банку, що діяла на день укладення договору.

6.3. Спори, що виникають під час виконання зобов'язань за цим договором, розв'язуються у порядку, передбаченому законодавством.

7. Інші умови договору

8. Термін дії договору і порядок внесення змін до нього

8.1. Договір набирає чинності з дня, що настає за днем внесення страховику страхового платежу.

8.2. Термін дії договору страхування з " ____ " _____ 200_ р. до " ____ " _____ 200_ року.

8.3. Зміни і доповнення до цього договору можуть бути внесені в письмовій формі за взаємною згодою сторін. Дія цього договору припиняється за згодою сторін, а також в інших випадках, передбачених статтею 28 Закону України "Про страхування".

9. Адреси та реквізити сторін

СТРАХОВИК

(підпис керівника)

М. П.

СТРАХУВАЛЬНИК

(підпис керівника)

М. П.
